Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 22ας Μαΐου 2014*

«Κοινωνική πολιτική — Οργάνωση του χρόνου εργασίας — Οδηγία 2003/88/ΕΚ — Δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών — Σύνθεση των αποδοχών — Βασικός μισθός και προμήθεια υπολογιζόμενη βάσει του πραγματοποιούμενου κύκλου εργασιών»

Στην υπόθεση C-539/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Employment Tribunal, Leicester (Ηνωμένο Βασίλειο) με απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Νοεμβρίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Z. J. R. Lock

κατά

British Gas Trading Limited,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet, E. Levits (εισηγητή), M. Berger και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 13ης Νοεμβρίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο Z. J. R. Lock, εκπροσωπούμενος από τους M. Ford, barrister, και S. Cheetham, BL, κατ' εντολήν της C. Belich, solicitor,

— η British Gas Trading Limited, εκπροσωπούμενη από τον J. Cavanagh, barrister, και τον S. Rice-Birchall, advocate,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον L. Christie, επικουρούμενο από την S. Lee, barrister,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον M. van Beek,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Δεκεμβρίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ L 299, σ. 9).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Z. J. R. Lock και της εργοδότριάς του, British Gas Trading Limited (στο εξής: British Gas), σχετικά με τις αποδοχές του κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ετήσια άδεια», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να παρέχεται σε όλους τους εργαζομένους ετήσια άδεια μετ' αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές για την απόκτηση του σχετικού δικαιώματος και τη χορήγηση της άδειας.

2. Η ελάχιστη περίοδος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών μπορεί να αντικαθίσταται από χρηματική αποζημίωση μόνον σε περίπτωση τερματισμού της εργασιακής σχέσης.»

Το δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου

4 Η κανονιστική απόφαση του 1998 περί χρόνου εργασίας (Working Time Regulations 1998) ορίζει τα εξής:

«Άρθρο 16 — Αποδοχές αδείας

1. Οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν αποδοχές για όλη την περίοδο ετήσιας αδείας που δικαιούνται [...], ίσες προς τις εβδομαδιαίες αποδοχές για κάθε εβδομάδα αδείας.

2. Ο καθορισμός του ποσού των εβδομαδιαίων αποδοχών για την εφαρμογή της παρούσας κανονιστικής αποφάσεως θα γίνεται κατά τα άρθρα 221 έως 224 του νόμου του 1996 [περί δικαιωμάτων των εργαζομένων (Employment Rights Act 1996)]».

5 Ο εν λόγω νόμος του 1996 ορίζει στο άρθρο 221:

«221 — Γενικοί κανόνες

(1) Το παρόν άρθρο [... εφαρμόζεται] στην περίπτωση που ο εργαζόμενος σύμφωνα με την ισχύουσα κατά την ημερομηνία υπολογισμού σύμβαση εργασίας εργάζεται με κανονικό ωράριο εργασίας.

(2) [...], εφόσον οι αποδοχές του εργαζόμενου για κανονικό ωράριο εργασίας […] δεν κυμαίνονται ανάλογα με την ποσοτική απόδοση της εργασίας του κατά το χρονικό διάστημα αυτό, [...]

(3) [...], εφόσον οι αποδοχές του εργαζόμενου για κανονικό ωράριο εργασίας […] κυμαίνονται ανάλογα με την ποσοτική απόδοση της εργασίας του κατά το χρονικό διάστημα αυτό, ως ποσό των εβδομαδιαίων αποδοχών νοείται το ποσό των αποδοχών που αντιστοιχούν στο κανονικό ωράριο μιας εβδομάδας το οποίο υπολογίζεται βάσει του μέσου ωρομισθίου που καταβάλλεται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο για περίοδο δώδεκα εβδομάδων [...].

(4) Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου ως αποδοχές που κυμαίνονται ανάλογα με την ποσοτική απόδοση της εργασίας νοούνται επίσης και οι αποδοχές οι οποίες περιλαμβάνουν προμήθειες ή άλλες καταβολές οι οποίες είναι κυμαινόμενου ύψους.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

6 Ο Z. J. R. Lock εργάζεται από το 2010 στην British Gas ως σύμβουλος πωλήσεων στην εσωτερική αγορά ενέργειας («internal energy sales consultant»). Η εργασία του συνίσταται στην προώθηση πωλήσεων ενεργειακών προϊόντων της εργοδότριάς του προς πελάτες επιχειρήσεις.

7 Οι αποδοχές του καθορίζονται από δύο βασικά στοιχεία. Το πρώτο είναι ο βασικός μισθός και το δεύτερο είναι η προμήθεια επί των πωλήσεων. Κατά τη διάρκεια της επίδικης περιόδου, ο βασικός μισθός αντιστοιχούσε σε σταθερό μηνιαίο ποσό 1 222,50 λιρών στερλινών (GBP).

8 Η προμήθεια, η οποία καταβάλλεται επίσης μηνιαίως, είναι κυμαινόμενη. Υπολογίζεται βάσει των πωλήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί και, συνεπώς, δεν εξαρτάται από τον χρόνο ενασχολήσεως του εργαζομένου, αλλά από το αποτέλεσμα της εργασίας του, ήτοι από τον αριθμό και τον τύπο των νέων συμβάσεων που συνάπτει η British Gas. Η προμήθεια δεν καταβάλλεται όταν παρέχεται η εργασία για την οποία οφείλεται, αλλά αρκετές εβδομάδες ή μήνες μετά τη σύναψη των συμβάσεων πωλήσεως εκ μέρους της British Gas.

9 Ο Z. J. R. Lock ευρισκόταν σε ετήσια άδεια μετ' αποδοχών μεταξύ της 19ης Δεκεμβρίου 2011 και της 3ης Ιανουαρίου 2012.

10 Κατά τον εν λόγω μήνα Δεκέμβριο, οι αποδοχές του περιελάμβαναν βασικό μισθό 1 222,50 GBP και προμήθεια που αφορούσε πωλήσεις των προηγούμενων εβδομάδων ποσού 2 350,31 GBP. Κατά το έτος 2011, η μέση μηνιαία προμήθεια που καταβαλλόταν στον Z. J. R. Lock ανερχόταν στο ποσό των 1 912,67 GBP.

11 Δεδομένου ότι ο Z. J. R. Lock δεν παρείχε εργασία κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειάς του, δεν είχε τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει νέες πωλήσεις ή να αναζητήσει νέες ευκαιρίες πωλήσεων κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής. Ως εκ τούτου, δεν είχε τη δυνατότητα να κερδίσει προμήθεια κατά τον χρόνο της ετήσιας άδειάς του. Ο Z. J. R. Lock, δεδομένου ότι το γεγονός αυτό είχε επίπτωση στον μισθό που έλαβε κατά τους μήνες μετά την εν λόγω ετήσια άδεια, αποφάσισε να ασκήσει αγωγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ζητώντας μη καταβληθείσες αποδοχές αδείας («holiday pay») για το χρονικό διάστημα από τις 19 Δεκεμβρίου 2011 ως τις 3 Ιανουαρίου 2012.

12 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Employment Tribunal, Leicester, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Στην περίπτωση που:

— οι ετήσιες αποδοχές εργαζομένου περιλαμβάνουν βασικό μισθό και προμήθεια η οποία καταβάλλεται βάσει όρου της συμβάσεως εργασίας·

— η προμήθεια καθορίζεται βάσει των πραγματοποιούμενων πωλήσεων και των συμβάσεων που συνάπτει ο εργοδότης ως αποτέλεσμα της εργασίας του εργαζομένου·

— η προμήθεια καταβάλλεται εκ των υστέρων και το ποσό της για ορισμένη περίοδο αναφοράς κυμαίνεται ανάλογα με την αξία των πραγματοποιούμενων πωλήσεων και τις συμβάσεις που συνήφθησαν, καθώς και ανάλογα με τον χρόνο των πωλήσεων αυτών·

— κατά το χρονικό διάστημα της ετήσιας άδειας, ο εργαζόμενος δεν παρέχει εργασία ώστε να δικαιούται της ανωτέρω προμήθειας και, ως εκ τούτου, δεν λαμβάνει προμήθεια όσον αφορά την περίοδο αυτή·

— κατά την περίοδο μισθοδοσίας που περιλαμβάνει χρονικό διάστημα ετήσιας άδειας, ο εργαζόμενος δικαιούται τον βασικό του μισθό ενώ συνεχίζεται η καταβολή σε αυτόν προμηθειών οι οποίες αφορούν προηγούμενο χρονικό διάστημα, και

— ο μέσος όρος του προερχόμενου από προμήθειες εισοδήματός του κατά τη διάρκεια του έτους είναι μικρότερος σε σχέση με εκείνον που θα προέκυπτε αν ο εργαζόμενος δεν είχε λάβει άδεια, επειδή, κατά τη διάρκεια της άδειας, δεν έχει παράσχει εργασία ώστε να έχει δικαίωμα προμήθειας,

επιβάλλει το άρθρο 7 της οδηγίας 93/104/ΕΚ [του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 1993, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ L 307, σ. 18)] όπως αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2003/88[…], τη λήψη εκ μέρους του κράτους μέλους μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι στον εργαζόμενο καταβάλλονται αποδοχές για τα χρονικά διαστήματα ετήσιας άδειάς του οι οποίες αντιστοιχούν στην προμήθεια που θα είχε αυτός κερδίσει κατά τον χρόνο αυτό της άδειας, αν δεν την είχε λάβει, καθώς και ο βασικός του μισθός;

2) Σε ποιες αρχές στηρίζεται η απάντηση στο πρώτο ερώτημα;

3) Εάν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι καταφατική, ποιες είναι οι αρχές τις οποίες (ενδεχομένως) πρέπει να ακολουθούν τα κράτη μέλη για τον υπολογισμό του καταβλητέου στον εργαζόμενο ποσού το οποίο αντιστοιχεί στην προμήθεια την οποία αυτός θα κέρδιζε ή θα μπορούσε να έχει κερδίσει αν δεν είχε λάβει ετήσια άδεια;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου ερωτήματος

13 Με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημά του, τα οποία αρμόζει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις και πρακτικές δυνάμει των οποίων αποτελούνται μόνον από τον βασικό μισθό οι αποδοχές που δικαιούνται να λαμβάνουν κατά την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών οι εργαζόμενοι των οποίων οι αποδοχές περιλαμβάνουν, αφενός, βασικό μισθό και, αφετέρου, προμήθεια της οποίας το ποσό καθορίζεται βάσει των συμβάσεων που συνάπτει ο εργοδότης ως αποτέλεσμα των πωλήσεων που πραγματοποιούν οι ως άνω εργαζόμενοι.

14 Υπενθυμίζεται, ως προς το σημείο αυτό, ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το δικαίωμα κάθε εργαζομένου για ετήσια άδεια μετ' αποδοχών πρέπει να θεωρηθεί ως αρχή του κοινωνικού δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ιδιαίτερη σημασία από την οποία δεν επιτρέπεται παρέκκλιση και της οποίας η εφαρμογή από τις αρμόδιες εθνικές αρχές μπορεί να γίνεται μόνον εντός των ορίων που προβλέπει ρητώς η ίδια η οδηγία 93/104, η οποία έχει κωδικοποιηθεί από την οδηγία 2003/88 (βλ. απόφαση KHS, C-214/10, EU:C:2011:761, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Το δικαίωμα

αυτό είναι εξάλλου ρητώς κατοχυρωμένο στο άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον οποίο το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ αναγνωρίζει το ίδιο νομικό κύρος με αυτό των Συνθηκών.

15 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88 πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του γράμματός του και του σκοπού που επιδιώκει.

16 Μολονότι το γράμμα του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88 δεν περιέχει κανένα ρητό ενδεικτικό στοιχείο σχετικά με τις αποδοχές που δικαιούται ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειάς του, εντούτοις το Δικαστήριο έχει ήδη διευκρινίσει ότι η φράση «ετήσια άδεια μετ' αποδοχών» του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88 σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια της «ετήσιας άδειας» κατά την έννοια της ίδιας οδηγίας πρέπει να συνεχίζεται η καταβολή αποδοχών και ότι, κατ' άλλη έκφραση, ο εργαζόμενος πρέπει να λαμβάνει τις τακτικές αποδοχές του γι' αυτήν την περίοδο αναπαύσεως (βλ. αποφάσεις Robinson-Steele κ.λπ., C-131/04 και C-257/04, EU:C:2006:177, σκέψη 50, καθώς και Schultz-Hoff κ.λπ., C-350/06 και C-520/06, EU:C:2009:18, σκέψη 58).

17 Ειδικότερα, κατά την οδηγία 2003/88 το δικαίωμα ετήσιας άδειας και η καταβολή των αποδοχών που αντιστοιχούν σε αυτήν αποτελούν τις δύο όψεις ενός ενιαίου δικαιώματος. Ο σκοπός της υποχρεώσεως καταβολής των αποδοχών ετήσιας άδειας έγκειται στην εξασφάλιση υπέρ του εργαζομένου, κατά τη διάρκεια της εν λόγω άδειας και όσον αφορά τις αποδοχές του, καταστάσεως παρόμοιας με εκείνη των περιόδων εργασίας του (βλ. αποφάσεις Robinson-Steele κ.λπ., EU:C:2006:177, σκέψη 58, καθώς και Schultz-Hoff κ.λπ., EU:C:2009:18, σκέψη 60).

18 Βάσει της ως άνω νομολογίας, η British Gas καθώς και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου προβάλλουν ότι, κατά τις εθνικές διατάξεις και πρακτικές, επιτυγχάνεται ο σκοπός του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88, όπως τον ερμηνεύει το Δικαστήριο, δεδομένου ότι ο ενάγων της κύριας δίκης έλαβε κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειάς του μετ' αποδοχών μισθό παρόμοιο με εκείνον που λαμβάνει κατά τις περιόδους εργασίας, καθόσον έλαβε, κατά την εν λόγω περίοδο, όχι μόνο τον βασικό μισθό του αλλά και τις προμήθειες που αφορούσαν πωλήσεις που είχε πραγματοποιήσει κατά τις εβδομάδες που προηγήθηκαν της ως άνω περιόδου ετήσιας άδειας.

19 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

20 Ομολογουμένως, οι εθνικές διατάξεις και πρακτικές πληρούν κατά τα φαινόμενα τις προϋποθέσεις του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88, όπως το ερμηνεύει το Δικαστήριο, καθόσον ο εργαζόμενος έχει στη διάθεσή του κατά την περίοδο της ετήσιας άδειας συνολικό ποσό παρόμοιο με εκείνο που λαμβάνει κατά τις περιόδους εργασίας. Συνεπώς, το ποσό αυτό που καταβάλλεται, αφενός, για την ετήσια άδεια του εργαζομένου και, αφετέρου, για τις πωλήσεις που αυτός πραγματοποίησε κατά τις εβδομάδες που προηγήθηκαν της περιόδου της ετήσιας άδειάς του, του παρέχει τη δυνατότητα να λάβει πράγματι την άδεια που δικαιούται (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Robinson-Steele κ.λπ., EU:C:2006:177, σκέψη 49).

21 Εντούτοις, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο εργαζόμενος αυτός, παρά τις αποδοχές τις οποίες λαμβάνει κατά το χρονικό διάστημα που κάνει χρήση της ετήσιας άδειας, ενδέχεται να μην ασκήσει το δικαίωμά του σε ετήσια άδεια, λαμβανομένου υπόψη του ετεροχρονισμένου μεν, πλην όμως πραγματικού, οικονομικού μειονεκτήματος που υφίσταται κατά τη διάρκεια της περιόδου μετά την ετήσια άδεια.

22 Ειδικότερα, όπως παραδέχθηκε η British Gas κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο εργαζόμενος δεν παρέχει υπηρεσίες δικαιολογούσες τη λήψη προμήθειας κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειάς του. Κατά συνέπεια, όπως προκύπτει από τη σκέψη 8 της παρούσας αποφάσεως, κατά το χρονικό διάστημα μετά την ετήσια άδεια οι αποδοχές μειώνονται στον βασικό μισθό του εργαζομένου και μόνο. Η οικονομική αυτή επίπτωση δύναται να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα ως προς την πραγματική χρήση της εν λόγω άδειας το οποίο, όπως διευκρίνισε ο γενικός εισαγγελέας στο

σημείο 34 των προτάσεών του, είναι ακόμη πιο πιθανό σε κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης, κατά την οποία η προμήθεια αντιστοιχεί κατά μέσο όρο σε ποσοστό άνω του 60 % των αποδοχών του εργαζομένου.

23 Τέτοια όμως μείωση των αποδοχών του εργαζομένου εξαιτίας της ετήσιας άδειάς του μετ' αποδοχών, η οποία δύναται να τον αποτρέψει από την πραγματική άσκηση του δικαιώματός του στην ως άνω άδεια, έρχεται σε αντίθεση προς τον σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88 (βλ., υπ' αυτή την έννοια, ιδίως, απόφαση Williams κ.λπ., C-155/10, EU:C:2011:588, σκέψη 21). Ως προς το σημείο αυτό δεν έχει σημασία αν, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, η μείωση αυτή των αποδοχών επέρχεται μετά την περίοδο της ετήσιας άδειας.

24 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις και πρακτικές δυνάμει των οποίων αποτελούνται μόνο από τον βασικό μισθό οι αποδοχές που δικαιούνται να λαμβάνουν κατά την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών οι εργαζόμενοι των οποίων οι αποδοχές περιλαμβάνουν, αφενός, βασικό μισθό και, αφετέρου, προμήθεια της οποίας το ποσό καθορίζεται βάσει των συμβάσεων που συνάπτει ο εργοδότης ως αποτέλεσμα των πωλήσεων που πραγματοποιούν οι ως άνω εργαζόμενοι.

Επί του τρίτου ερωτήματος

25 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν, λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, από το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88 προκύπτουν ενδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις μεθόδους υπολογισμού της προμήθειας την οποία δικαιούται κατά την ετήσια άδειά του εργαζόμενος, όπως ο ενάγων της κύριας δίκης, και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ποια είναι τα ενδεικτικά στοιχεία αυτά.

26 Ως προς το σημείο αυτό, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι οι αποδοχές που καταβάλλονται κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειας πρέπει κατ' αρχήν να υπολογίζονται κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την αντιστοιχία τους προς τις τακτικές αποδοχές που λαμβάνει ο εργαζόμενος (βλ. απόφαση Williams κ.λπ., EU:C:2011:588, σκέψη 21).

27 Όταν όμως οι αποδοχές που λαμβάνει ο εργαζόμενος αποτελούνται από διάφορα στοιχεία, ο καθορισμός των τακτικών αυτών αποδοχών και, ως εκ τούτου, του ποσού που δικαιούται ο εν λόγω εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειάς του, πρέπει να γίνεται κατόπιν ειδικής αναλύσεως (βλ. απόφαση Williams κ.λπ., EU:C:2011:588, σκέψη 22).

28 Όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 7 της παρούσας αποφάσεως, αυτό ισχύει για τις αποδοχές του Z. J. R. Lock. Ειδικότερα, ο εργαζόμενος αυτός λαμβάνει, ως σύμβουλος πωλήσεων απασχολούμενος σε εμπορική επιχείρηση, αποδοχές που περιλαμβάνουν σταθερό μηνιαίο μισθό και προμήθεια η οποία κυμαίνεται ανάλογα με τις συμβάσεις που συνάπτει ο εργοδότης ως αποτέλεσμα των πωλήσεων που πραγματοποιεί ο Z. J. R. Lock.

29 Στο πλαίσιο ειδικής αναλύσεως, κατά την έννοια της προπαρατεθείσας νομολογίας, έχει κριθεί ότι κάθε μειονέκτημα που συνδέεται εγγενώς με την εκτέλεση των καθηκόντων που αναλαμβάνει ο εργαζόμενος δυνάμει της συμβάσεως εργασίας και που αντισταθμίζεται με χρηματικό ποσό συνυπολογιζόμενο για τον καθορισμό των συνολικών αποδοχών του εργαζομένου πρέπει οπωσδήποτε να αποτελεί τμήμα του ποσού που δικαιούται ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειάς του (βλ. απόφαση Williams κ.λπ., EU:C:2011:588, σκέψη 24).

30 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειας πρέπει να συνεχίζεται η καταβολή όλων των στοιχείων των συνολικών αποδοχών τα οποία συνδέονται με το προσωπικό καθεστώς και την επαγγελματική θέση του εργαζομένου. Ως εκ τούτου, κατά περίπτωση,

πρέπει να διατηρούνται τα επιδόματα που συνδέονται με την ιδιότητά του ως προϊσταμένου, την προϋπηρεσία του και τα επαγγελματικά του προσόντα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Parviainen, C-471/08, EU:C:2010:391, σκέψη 73, καθώς και Williams κ.λπ., EU:C:2011:588, σκέψη 27).

31 Αντιθέτως, κατά την ίδια ως άνω νομολογία, τα στοιχεία των συνολικών αποδοχών του εργαζομένου που αφορούν αποκλειστικά την κάλυψη περιστασιακών ή πρόσθετων εξόδων στα οποία υποβάλλεται ο εργαζόμενος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που αναλαμβάνει δυνάμει της συμβάσεως εργασίας δεν πρέπει να συνυπολογίζονται για τον καθορισμό των καταβλητέων αποδοχών κατά την ετήσια άδεια (βλ. απόφαση Williams κ.λπ., EU:C:2011:588, σκέψη 25).

32 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στις σκέψεις 31 έως 33 των προτάσεών του, οι προμήθειες που λαμβάνει ο Z. J. R. Lock σχετίζονται άμεσα με τη δραστηριότητά του στο πλαίσιο της επιχειρήσεως. Συνεπώς, οι προμήθειες που λαμβάνει ο Z. J. R. Lock μηνιαίως συνδέονται εγγενώς με την εκτέλεση των καθηκόντων που έχει αναλάβει δυνάμει της συμβάσεώς του εργασίας.

33 Κατά συνέπεια, οι προμήθειες αυτές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των συνολικών αποδοχών που δικαιούται κατά την ετήσια άδειά του εργαζόμενος, όπως ο ενάγων της κύριας δίκης.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να εκτιμήσει υπό το πρίσμα των αρχών που συνάγονται από την προπαρατεθείσα νομολογία του Δικαστηρίου εάν, στηριζόμενες σε μέσο όρο υπολογιζόμενο επί περιόδου αναφοράς η οποία κρίνεται αντιπροσωπευτική, κατ' εφαρμογή του εθνικού δικαίου οι μέθοδοι υπολογισμού της προμήθειας που οφείλεται κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειας σε εργαζόμενο, όπως ο ενάγων της κύριας δίκης, επιτυγχάνουν τον σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88.

35 Κατά συνέπεια, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι μέθοδοι υπολογισμού της προμήθειας την οποία δικαιούται κατά την ετήσια άδειά του εργαζόμενος, όπως ο ενάγων της κύριας δίκης, πρέπει να εκτιμηθούν από τον εθνικό δικαστή, επί τη βάσει των κανόνων και των κριτηρίων που θέτει η νομολογία του Δικαστηρίου και υπό το πρίσμα του σκοπού που επιδιώκει το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88.

Επί των δικαστικών εξόδων

36 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις και πρακτικές δυνάμει των οποίων αποτελούνται μόνο από τον βασικό μισθό οι αποδοχές που δικαιούνται να λαμβάνουν κατά την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών οι εργαζόμενοι των οποίων οι αποδοχές περιλαμβάνουν, αφενός, βασικό μισθό και, αφετέρου, προμήθεια της οποίας το ποσό καθορίζεται βάσει των συμβάσεων που συνάπτει ο εργοδότης ως αποτέλεσμα των πωλήσεων που πραγματοποιούν οι ως άνω εργαζόμενοι.

2) Οι μέθοδοι υπολογισμού της προμήθειας την οποία δικαιούται κατά την ετήσια άδειά του εργαζόμενος, όπως ο ενάγων της κύριας δίκης, πρέπει να εκτιμηθούν από τον εθνικό δικαστή, επί τη βάσει των κανόνων και των κριτηρίων που θέτει η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπό το πρίσμα του σκοπού που επιδιώκει το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88.

(υπογραφές)